

2016-03-04

Stockholms stad
Kommunstyrelsen
Socialroteln, att. Samuel Svan
Stadshuset

105 35 Stockholm

Yttrande över remiss ”Förslag till reviderade riktlinjer för kommunalt bostadsbidrag till personer med funktionsnedsättning”, KS dnr 151-1933/2015.

Allmänt

HSO Stockholms stad har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnda remiss. Vi vill lämna följande synpunkter på förslaget.

Inledningsvis vill vi peka på att HSO Stockholms stad representerar ett dryga trettiotal patient- och funktionshinderföreningar – föreningar som representerar en stor bredd av ohälsa och funktionsnedsättningar. Vi yttrar oss därför utifrån vår samlade kunskap inom funktionshinderområdet när vi, som i detta fall, ger synpunkter på bostäder och bostadsbidrag. Vi strävar också att ge våra synpunkter utifrån ett helhetsperspektiv på bostadsfrågan för människor med funktionsnedsättningar. Så är t ex kommunalt bostadsbidrag, KBH/KBF, en detaljfråga som behöver sättas in i det totala sammanhanget när det gäller bostadssituationen i Stockholm och utvecklingen av de ekonomiska förutsättningarna i sin helhet för människor med funktionsnedsättning.

Människor med funktionsnedsättningar är idag i en ekonomisk sett mycket trängd situation. Vårt intryck är att allt flera blir beroende av föräldrar och försörjningsstöd – och andra nästan renodlade överlevnadsåtgärder. Jobben blir alltmera sällsynta, sysselsättningsåtgärder kommer inte till stånd utom när det är tydligt lagstadgat, bostäder byggs inte i tillräcklig utsträckning i förhållande till femprocentsmålet, hyrorna för lämpliga och rimligt stora bostäder hamnar på astronomiska nivåer som funktionshindrade inte ens kan överväga. Myndigheterna gör sitt bästa för att spara, liksom landstinget och staden. Bara den senaste tiden har vi sett förslagen på införande av parkeringsavgifter på 3.600 kr per år för att få stå på handikappplatser och detta ärende om kommunalt bostadsbidrag.

Den utveckling som pågår är inte acceptabel. Ett annorlunda tänkande måste komma till stånd för alla instanser som har med stöd och andra förutsättning för människor med funktionsnedsättningar att göra. Detta har faktiskt med kommunernas kärnverksamhet att göra och är en grundläggande orsak till varför vi har kommuner i det här landet.

Det kommunala bostadsbidraget för människor med funktionsnedsättning

Sedan 1967 finns i Stockholms stad ett kommunalt bidrag för människor med funktionsnedsättning, KBH. Riktlinjerna för detta bidrag reviderades senast 2002. Genom bidraget får personer med funktionsnedsättning, folkbokförda i Stockholms kommun, ersättning för påvisade merkostnader i boendet, i förhållande till de gränsvärden som anges i

HSO Stockholms stad

Handikappföreningarnas samarbetsorgan i Stockholms stad
30 föreningar i samverkan

stadens riktlinjer, som deras funktionsnedsättning medför. Syftet är att underlätta att kunna få en bostad som är ändamålsenlig med hänsyn till funktionsnedsättningen.

KBH är ett av staden med hänsyn till kostnadsnivån för bostäder i huvudstaden frivilligt inrättat komplement till det statliga bostadsstödet i form av bostadsbidrag, bostadstillägg och s k boendetillägg. KBH baseras på den enskildes bostadskostnad och årsinkomst.

Vid beräkning av bidragsgrundande bostadskostnad för KBH ska försäkringskassans årliga föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara boendekostnad tillämpas. Så t ex gäller enligt dessa föreskrifter för 1 – 2 vuxna i Stockholm år 2015 en genomsnittlig bostadskostnad per månad om 5.975 kr. Om man har ett barn höjs beloppet till 7.050 kr per månad, och vid två barn 8.650 kr per månad. Dessa belopp har av försäkringskassan höjts kraftigt under senare år, vilket fått till följd att allt färre av denna anledning får tillgång till KBH eller fått KBH kraftigt reducerat. Ändå har antalet personer med kommunalt bostadsbidrag ökat de senaste åren.

Totalt sett har stadens kostnader för KBH minskat med ungefär en tredjedel under en tolvårsperiod. Enkel matematik säger att de flesta bidragstagarna har fått kraftigt minskade bidrag. Detta är en oroande utveckling i ett läge då vi ser hyresnivåer i Stockholms stad som näst intill gör det omöjligt att hyra en vanlig bostad för människor med funktionsnedsättning. Det är, såvitt vi förstår, inte helt ovanligt med hyreserbjudanden på i storleksordningen 15.000 kr till 20.000 kr per månad för anpassade lägenheter av begränsad storlek.

Vi har särskilt noterat att förvaltningen inte ser det som möjligt att följa upp vilka konsekvenser de föreslagna riktlinjerna får för personer med funktionsnedsättning i staden, som har kommunalt bostadsbidrag. Man anser att skillnader mellan individers bostadskostnader, inkomster, familjeförhållanden och andra omständigheter som ligger till grund för de beslut som fattas gör uppföljningen mycket svår- och *att syftet med förändringarna endast har varit att uppdatera och förtydliga riktlinjerna, inte att ändra de grundläggande principerna för rätt till bidrag eller bidragets storlek.*

Vi har svårt att förstå detta påstående. För det första är det för oss uppenbart att förslaget kommer att minska de kommunala bostadsbidragen för människor med funktionsnedsättning och för det andra torde det vara fullt möjligt att med några exempel redovisa hur förslaget slår i olika situationer för människor i olika familje- och bostadskostnadssituationer.

Det konkreta förslaget från förvaltningen innebär i korthet att hela den skattepliktiga delen av vårdbidrag, inte som nu bara halva, ingår i årsinkomsten när det kommunala bostadsbidraget beräknas. Detta minskar naturligtvis i genomsnitt bostadsbidraget, som man i fortsättningen vill beteckna med KBF.

Därutöver föreslår man att viss del av hemmavarande barns förmögenhet ska medräknas i den bidragsgrundande årsinkomsten. Med förmögenhet avses då värdet av tillgångarna efter avdrag för skulder. Vid förmögenhet som för *ensamstående* överstiger fem gånger prisbasbeloppet och för barnfamiljer eller sammanboende åtta gånger prisbasbeloppet, ska den bidragsgrundande årsinkomsten höjas med 20 procent av det överstigande beloppet. Undantag görs från sådan förmögenhet som skapats genom att barnet fått ersättning för sådan skada det lidit (motsv.). Detta torde vara en regel som också i genomsnitt minskar KBF.

Utöver detta föreslår förvaltningen att nuvarande s k förhöjda bostadsbidrag slopas, detta med motiveringen att i sådana fall detta kunnat vara aktuellt bör i istället den enskilde

hänvisas till försörjningsstöd. Detta torde också leda till att inkomstnivån minska för personer med funktionsnedsättning.

Vi är mycket tveksamma till alla dessa tre nya beräkningsprinciper. Bara för att ta ett exempel så vill vi peka på att principen om att hemmavarande barns förmögenhet ska räknas in i bidragsberäkningsunderlaget är synnerligen tveksam. Sådan förmögenhet, som i de aktuella fallen till närmare hundra procent utgörs av tillgångar/egendom som barnet fått genom arv, kan t ex inte utan avsevärda konsekvenser för barnet omvandlas till pengar för att betala hyra eller andra kostnader.

Det aktuella ärendet kommer enligt vår bedömning att bli ytterligare en åtgärd från Stockholms stads sida som minskar inkomsterna för människor med funktionsnedsättningar och ökar ojämlikheten i samhället. Behovsprincipen sätts åt sidan. Vi kan inte acceptera att funktionshindrade utsätts för en sådan behandling.

Vi vill i detta sammanhang också peka på Stadsrevisionens rapport "Bostäder för personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning, nr 6, 2015 (dnr 3.1.3–156/2015)" som bl a berör KBH på s 13 och som i hög grad drar liknande slutsatser som vi.

Till förslaget hör också regler vid av kommunen beslutad flyttning av person till annan kommun genom kommunalt beslut och beträffande andra kommuners placering av personer i Stockholms stad. Vi hoppas att de reglerna kommer att efterföljas på ett positivt sätt så att de inte leder till ett s k svartepettospel med människor med funktionsnedsättningar, eller den enskildes vilja att välja fritt i samhället var man vill bo sätts åt sidan. Vi vill gärna att socialnämndens funktionshindersråd i fortsättningen löpande informeras om läget beträffande beslut om in- och utflyttningar av människor med funktionsnedsättningar i Stockholms stad.

Vidare diskuteras resursfördelningsmodellens ofullkomlighet för att få stadsdelsnämnderna att reagera på ett adekvat sätt när det gäller att stimulera utbyggnaden av bostäder i respektive stadsdel. Detta torde vara en viktig fråga av typen svartepettospel som vi nämnt om ovan. Det är för oss alldeles uppenbart att vissa stadsdelar satt i system att slippa få dit kostsamma människor med funktionsnedsättningar. En korrigerande av resursfördelningsmodellen kan vara ett steg för att få en bättre tingens ordning. Detta behöver knappast utredas, som det står i förvaltningens förslag, utan bör genomföras snarast. Situationen måste enligt vår erfarenhet och bedömning korrigeras så snabbt som möjligt, inklusive en del andra åtgärder, om man ska ha någon som helst möjlighet att komma i närheten av femprocentsmålet.

Några slutsatser

Ärendet anmäldes först i socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma funktionshindersråd i samma form som det nu har remitterats av socialroteln till bl a HSO Stockholms stad. Funktionshindersrådet hade svårt att tolka vad förslaget egentligen skulle innebära för den enskilde. Inga beräkningar av effekter fanns över huvud taget med. Funktionshindersrådet gjorde då något som har varit mycket ovanligt, ja vi tror inte ens att det förekommit tidigare, nämligen att man begärde att ärendet skulle återremitteras till förvaltningen för förnyad handläggning. Så skedde inte. Inte heller har vi noterat att socialnämnden i sitt ställningstagande har dragit några som helst slutsatser av vad funktionshindersrådet uttalade.

Vi är bl a därför tacksamma för att HSO Stockholms stad genom denna remiss fått möjligheter att framföra sina synpunkter.

HSO Stockholms stad

Handikappföreningarnas samarbetsorgan i Stockholms stad
30 föreningar i samverkan

Sammanfattningsvis så har vi i remissyttrandet framfört synpunkter på vad som behandlas i ärendet, nämligen det kommunala bostadsbidraget för människor med funktionsnedsättning, KBH/KBF. Som också har framgått av det vi säger i enskilda frågor så är bostadsfrågan i sin helhet för människor med funktionsnedsättning en utomordentlig viktig del i livets pussel och ekonomi.

Dagens system för att ta fram och finansiera bostäder för funktionshindrade, fördela dessa till målgruppen, skapa stödfunktioner och att utvärdera hur utbud och efterfrågan går ihop är inte baserat på en helhetssyn. Systemets olika delar går i otakt. Man tar fram för litet antal bostäder med funktionshindersanpassning, det man bygger blir så dyrt att funktionshindrade inte har råd. Ingen vet egentligen var lägenheterna till sist hamnar. Resultatet för människor med funktionsnedsättningar är i vart fall att de får vara kvar i bostadssituationer som inte är självständiga och standardmässigt inte tillräckligt bra.

Till det bidrar att finansieringssystemen för den enskilde bara i begränsad omfattning ger ett bra stöd för dem som fått eller har i utsikt att få en anpassad, modern och bra bostad.

Som vi ser det behövs en total översyn över frågan om boende för människor med funktionsnedsättningar. I den behöver både behovsbedömnings-, samt bygg- och tilldelningsprocesserna ses över och bedömningar göras av hur man ska få råd att bo på ett anständigt sätt när man har en funktionsnedsättning. Kostnadsnivåerna för den enskilde rusar nu iväg på ett sätt som snabbt kommer att göra personer med funktionsnedsättning till ett veritabelt C-lag på bostadsmarknaden om inget görs åt den rådande situationen.

För HSO Stockholms stads styrelse

Lena Huss
Ordförande

Håkan Jarmar
Vice ordförande

Kopia

Socialnämnden
Äldrenämnden
Överförmyndarnämnden
Samtliga funktionshindersråd
DHR
SRF